

Květen 2020 v Zátocce nosatých opic

Počet nakažených virem Covid-19 v Indonésii dál stoupá, hranice zůstávají uzavřené, děti nechodí do škol, studenti se nemohou věnovat terénnímu výzkumu, úřady fungují jen „napůl“ a shromažďování občanů dál podléhá řadě omezení. V Balikpapanském zálivu tato krize utlumila jak ochranářské aktivity, tak na druhé straně i některé developerské záměry, které zátoku ohrožují. Ne všechno dění ale ustalo, naopak, Balikpapanský záliv i v době pandemie zůstává „vroucím kotlem“ ochrany indonéské přírody!

1. Sčítání kahau nosatých podstatně zvyšuje odhad jejich početnosti

Stanislav Lhota s Darmanem už druhý měsíc pokračují v dohledávání a sčítání všech skupin opic kahau nosatých na území celého zálivu. Projekt, který potrvá ještě několik dalších měsíců, už teď přináší některé nečekané výsledky. Populace kahau v některých říčních systémech, kterým jsme v minulých 15 letech nevěnovali tolik pozornosti, je překvapivě početnější, než jsme očekávali. Ačkoli s definitivním závěrem ještě musíme počkat, stávající data naznačují, že by v celém zálivu mohlo žít i více než 3000 kahau nosatých, tedy dvakrát více, než kolik naznačovaly předchozí odhady. V době, kdy hrozí zničení významné části jejich domoviny výstavbou nového hlavního města, je přesné zdokumentování rozšíření a početnosti těchto opic je zásadně důležité.

2. Pálení dřevěného uhlí se přesunulo na řeku Riko

Jedním z velkých úspěchů předchozích let bylo zastavení kácení mangrovů za účelem pálení dřevěného uhlí v severní polovině Balikpapanského zálivu. Dosáhnout se toho podařilo díky spolupráce se slavným (ale také velmi kontroverzním) ochranářem Willie Smitsem a s lesnickou firmou PT ITCI, pro kterou Willie pracuje. Ilegální výrobu dřevěného uhlí definitivně ukončilo několik zátahů, které skončily zabavením lodí a vybavení a demonstrativním zatčením a uvězněním jednoho z uhlířů. Následné vyjednávání mezi ochranáři a uhlířskými gangy pak

skončilo propuštěním uvězněného uhlíře, který se poctivě vrátil k rybaření, zatímco několika jeho komplicům nabídla PT ITCI práci při výrobě dřevěného uhlí z dřevního odpadu. Byl to klasický případ ochranářského úspěchu. Jenže pak uplynuly dva roky a my se s uhlíři setkáváme znovu. Ne už na území, které má pod dohledem PT ITCI, všichni se přestěhovali do povodí řeky Riko, která představuje druhé nejcennější území zálivu. Je mezi nimi i ten jeden, který předloni skončil ve vězení. Během sčítání kahau na řece Riko jsme našli celkem 5 uhlířských kempů. Řešení situace ale musí počkat, než skončí pandemie Covid-19 a úřady začnou fungovat.

3. Po firmě PT TKA v zálivu zůstávají degradované plantáže palmy olejné

Už 15 let upozorňujeme na to, že je půda v povodí Balikpapanského zálivu je příliš chudá a nehodí se k pěstování palmy olejné. Pěstováním této agresivní plodiny se půda rychle vyčerpá, přijde o živiny a poklesne i hladina podzemní vody. Už na ní nebude možné vysázet ani nové palmy, ani žádné jiné plodiny. Jenže většina plantáží byla založena teprve nedávno, takže jsme naše tvrzení neměli čím doložit. Teď už ale bohužel důkaz máme. Firma PT TKA (Triteknik Kalimantan Abadi) totiž opustila rozlehlou palmovou plantáž, kterou v zálivu založili před 25 lety. Nikdo neví, kam firma zmizela, pravděpodobně už stačila i změnit jméno. Palmy už téměř nenesou plody, plantáž teď zarůstá kapradím a invazními druhy bylin. Nikdo neví, co se s teď se zničeným územím

stane. Pokusíme se navrhnout místní vládě, aby alespoň nejcennější území podél toků velkých řek, kde ještě žijí kahau nosatí, prohlásila chráněným územím, na kterém by se mohl časem obnovit les. I s tímto vyjednáváním ale budeme muset počkat na konec pandemie.

4. Společnost PT Wahana Prima Sejati i nadále likviduje prales

Společnost PT Wahana Prima Sejati (PT WPS) pokračuje v likvidaci 70-ti hektarové plochy cenných pobřežních pralesů pro účel vybudování rafinérie na zpracování palmového oleje. Firma již několik měsíců zarovnává podloží; z pozorování našeho investigativního týmu vyplývá, že v severní části zátoky byla navezena zem do výšky asi 4 metrů. Buldozery již dosáhly okraje pobřežních mangrovů, takže velké množství navezeného sedimentu proniká i

do moře a voda v řece, protékající kolem koncese, je žlutě zakalená. PT WPS je „stínovou firmou“ velké nadnárodní korporace First Resources Limited. Případem se začala zbývat organizace Palm

Oil Watch International (POWI) s centrem v České Republice, která proti First Resource Limited připravuje stížnost u Kulatého stolu pro udržitelnou produkci palmového oleje (RSPO).

5. Do nového hlavního města míří mnoho přistěhovalců

Poté, co bylo oznámeno přemístění hlavního města Indonésie do provincie Východní Kalimantan, spustil se prudký a nekontrolovaný nárůst počtu nových přistěhovalců do povodí Balikpapanského zálivu, kam by měla nová metropole zasahovat. Úřad evidence a registru obyvatel regentství Penajam Paser Utara zaevidoval od ledna do května na 700 nově příchozích. Počty příchozích stále rostou i uprostřed koronavirové

pandemie, i když pomaleji v porovnání s dobou před jejím začátkem. Ačkoli tedy zůstává otázka stěhování hlavního města prozatím otevřená, její negativní dopady a zvýšený tlak na přírodu a přírodní zdroje můžeme vidět už teď.

